

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

**Onderwijsinspectie**

Hendrik Consciencegebouw  
Koning Albert II-laan 15  
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be  
www.onderwijsinspectie.be

---

## Verslag over de doorlichting van Sint-Eduardusinstituut te MERKSEM

---

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 30941

Instelling Sint-Eduardusinstituut

Directeur Bart JANSSENS

Adres Broeder Frederikstraat 3 - 2170 MERKSEM

Telefoon 03-645.84.08

Fax 03-645.01.53

E-mail secundair@sint-eduardus.be

Website <http://www.sint-eduardus.be>

Bestuur van de instelling VZW Provinciaal der Broeders van Liefde

Adres Stropstraat 119 - 9000 GENT

Scholengemeenschap SGKSO Ekeren - Merksem

Adres Gagelveldenstraat 71 - 2170 MERKSEM

CLB Vrij CLB De Wissel Antwerpen

Adres Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE

Dagen van het doorlichtingsbezoek 26-10-2015, 27-10-2015, 28-10-2015, 29-10-2015, 30-10-2015

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 30-10-2015

Datum bespreking verslag met de instelling 09-12-2015

**Samenstelling inspectieteam**

Inspecteur-verslaggever Walter VAN DEN BRANDT

Teamleden Gino MALFAIT, Robert VANDEPUT, Vinciane VANDERHEYDE,  
Wim DE WIEST, Jean-Luc WITTEVRONGEL, Hilde VAN HOUTE

## INHOUDSTAFEL

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| INLEIDING.....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 3  |
| 1 ADMINISTRATIEVE SITUERING.....                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 5  |
| 2 SAMENVATTING .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 5  |
| 3 DOORLICHTINGSFOCUS .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 7  |
| 3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus .....                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 7  |
| 3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus .....                                                                                                                                                                                                                                                                 | 7  |
| 4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING? .....                                                                                                                                                                                                                                                                                | 8  |
| 4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden? .....                                                                                                                                                                                                                                                                                | 8  |
| 4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen? .....                                                                                                                                                                                                                                                                            | 8  |
| 4.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen .....                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 8  |
| 4.1.1.2 Frans in de eerste graad A-stroom (Leerplan D/2010/7841/014) .....                                                                                                                                                                                                                                                               | 10 |
| 4.1.1.3 Muzikale opvoeding in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/029) .....                                                                                                                                                                                                                                                  | 12 |
| 4.1.1.4 Socio-economische initiatie in de eerste graad in de basisoptie Moderne wetenschappen (leerplan D/2011/7841/009) .....                                                                                                                                                                                                           | 13 |
| 4.1.1.5 Plastische opvoeding in de eerste graad A-stroom en in tso tweede graad in de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport (leerplan D/2008/7841/044 en D/2014/7841/022).....                                                                                                                                                  | 15 |
| 4.1.1.6 Frans in tso tweede graad in de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport (leerplan D/2012/7841/066).....                                                                                                                                                                                                                   | 17 |
| 4.1.1.7 Biologie, chemie en fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichting Wetenschappen-wiskunde (leerplannen D/2012/7841/004, D/2012/7841/063, D/2012/7841/009, D/2014/7841/011, D/2014/7841/013, D/2014/7841/015, D/2006/0279/035, D/2006/0279/040 en D/2006/0279/058)..... | 20 |
| 4.1.1.8 Economie in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan D/2006/0279/051) .....                                                                                                                                                                                                  | 22 |
| 4.1.1.9 Frans en Engels in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en moderne talen-wiskunde (Leerplannen D/2014/7841/005 en D/2014/7841/003) .....                                                                                                                                                                | 24 |
| 4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....                                                                                                                                                                                                                                        | 28 |
| 4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....                                                                                                                                                                                                                                                                       | 28 |
| 4.2 Respecteert de school de overige reglementering? .....                                                                                                                                                                                                                                                                               | 29 |
| 5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT? .....                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 30 |
| 5.1 Leerbegeleiding.....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 30 |
| 5.2 Evaluatiepraktijk .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 32 |
| 6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 35 |
| 7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 37 |
| 7.1 Wat doet de school goed? .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 37 |
| 7.2 Wat kan de school verbeteren? .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 37 |
| 7.3 Wat moet de school verbeteren? .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 37 |
| 8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN .....                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 38 |
| 9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 38 |

## INLEIDING

### De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
  2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
  3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

### Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op [www.doorlichtingsverslagen.be](http://www.doorlichtingsverslagen.be).

### Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
  - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen  
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.  
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
    - ♦ het onderwijsaanbod
    - ♦ de uitrusting
    - ♦ de evaluatiepraktijk
    - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
  - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
  - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
  - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
  - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
  - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
  - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

### **Het advies**

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

### **Tot slot**

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

[www.onderwijsinspectie.be](http://www.onderwijsinspectie.be) en [www.doorlichtingsverslagen.be](http://www.doorlichtingsverslagen.be)

## 1 ADMINISTRATIEVE SITUERING

Het Sint-Eduardusinstituut te Merksem is een congregatieve school van de Broeders van Liefde die negen secundaire scholen telt gespreid over de provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Limburg. De school maakt deel uit van de scholengemeenschap SGKSO Ekeren-Merksem die uit negen scholen voor gewoon secundair onderwijs bestaat, een school voor buitengewoon secundair onderwijs en een centrum Leren en werken.

## 2 SAMENVATTING

Het Sint-Eduardusinstituut biedt een eerste graad A-stroom aan, zeven studierichtingen in het aso en de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport in het tso.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat de school de onderwijsreglementering goed naleeft en dat ze systematisch de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leef- en leeromgeving nagaat.

De leerplanrealisatie voldoet voor alle onderzochte vakken, behalve voor Frans in de eerste graad waar nog een aantal tekorten zijn. Vooral de doelstellingen voor spreekvaardigheid krijgen er nog te weinig aandacht en de evaluatie is niet voldoende representatief voor de doelstellingen. Voor socio-economische initiatie in de basisoptie Moderne wetenschappen komen alle leerplandoelstellingen wel aan bod, maar gebeurt dat nog niet evenwichtig genoeg. Het grootste gedeelte van de lestijd gaat er naar kennisverwerving, waardoor het oefenen van de praktische vaardigheden en het verwerven van de vakgebonden attitudes veel minder kansen krijgen. Bovendien zijn er in het vaklokaal niet genoeg leermiddelen om frequent actieve werkvormen te hanteren. Voor muzikale opvoeding voldoet de leerplanrealisatie in de eerste graad maar matig. Dat komt hoofdzakelijk omdat het muziekonderwijs te veel vanuit het leerboek vertrekt in plaats van uit te gaan vanuit de doelstellingen die de leerlingen moeten bereiken.

In de eerste graad en in de tweede graad tso Lichamelijke opvoeding en sport is de leerplanrealisatie voor plastische opvoeding globaal behoorlijk. Alle leerplandoelstellingen krijgen er volledig en evenwichtig de nodige invulling. Ook voor Frans voldoet de leerplanrealisatie in de tweede graad tso Lichamelijke opvoeding en sport, maar vergt de evaluatiepraktijk nog bijsturing.

Biologie, chemie en fysica werden zowel in de tweede als in de derde graad onderzocht, respectievelijk in de studierichtingen Wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde. In deze vakken gaat de lestijd overwegend naar de leerstof en naar het onderzoekend leren aan de hand van leerlingenproeven. Daardoor blijft er maar weinig tijd over voor het verwerken van de doelstellingen voor de onderzoekscompetentie (het zelfstandig kunnen onderzoeken), die de leerlingen dan ook maar gedeeltelijk bereiken. Dat is in de derde graad ook het geval voor economie in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde en voor de moderne talen in de studierichtingen Economie-moderne talen en Moderne talen-wiskunde. Voor het overige voldoet de leerplanrealisatie in deze vakken, al kan de evaluatiepraktijk voor economie nog veel verbeteren en kunnen de doelstellingen voor de specifieke vorming voor Frans en Engels grondiger bereikt worden.

De visie en de planning voor het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen zijn doelgericht. De organisatiestructuur is adequaat en de evaluatie leidt grotendeels tot duidelijke conclusies en bijstellingen.

Deze aanpak zorgt ervoor dat deze eindtermen ruim voldoende nagestreefd worden. Dat toont onder andere het onderzoek van de contexten 'Mentale gezondheid' en 'Socio-economische samenleving' aan. De leerlingen bereiken daarvan de meeste eindtermen met voldoende diepgang.

Uit het kwaliteitsonderzoek blijkt dat de school een uitstekende leerbegeleiding heeft in de eerste graad. In de tweede en de derde graad is die ook goed, maar daar houdt ze nog te weinig rekening met wat de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren' voorschrijven. De school heeft van studiemethodebegeleiding echter een beleidsprioriteit voor het lopende schooljaar gemaakt, zodat ze daar rekening mee kan houden. Ook het evaluatiebeleid is voor dit schooljaar een beleidsprioriteit waaraan twee werkgroepen intensief werken.

Het algemeen beleid is democratisch en transparant en getuigt van een sterk beleidsvoerend vermogen. Het steunt op het opvoedingsproject van de Broeders van Liefde dat niet alleen veel aandacht schenkt aan de zwakkere leerling, maar ook voor de sterkere leerlingen de nodige uitdagingen vraagt. De school streeft daarmee naar het afleveren van leerlingen, die gemotiveerd zijn om verder te studeren en actief bij te dragen tot een leefbare samenleving, door hen optimaal met waarden en normen te laten ontplooiën in een aangenaam leer- en leefklimaat. De school slaagt daar ruimschoots in. De leerlingen doen het immers gemiddeld goed in het hoger onderwijs.

De wijze waarop het Sint-Eduardusinstituut de interne kwaliteitszorg uitvoert, is een voorbeeld van goede praktijk. De school onderzoekt en bewaakt haar kwaliteit systematisch zoals het kwaliteitsdecreet dat vraagt. Ze kan dat omdat haar jaarlijkse prioriteitenplannen resultaatsgericht uitgeschreven zijn in een sjabloon waarin de Demingcirkel verwerkt zit ('Plan, Do, Check, Act'). Hierdoor kan ze de effecten van haar beleid meten en doeltreffend bijsturen.

Op grond van de voldoende tot goede leerplanrealisatie voor de meeste vakken, het naleven van de onderwijsreglementering en de systematische zorg voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leef- en leeromgeving, formuleert de onderwijsinspectie een gunstig advies voor alle erkenningsvoorwaarden. Voor het wegwerken van de tekorten voor Frans in de eerste graad, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school en de deskundigheid van de vakgroep.

### 3 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

#### 3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

|                                             | Basisvorming                                    | Specifiek gedeelte          |
|---------------------------------------------|-------------------------------------------------|-----------------------------|
| VOET                                        | x                                               | x                           |
| Graad 1 A                                   | Frans, muzikale opvoeding, plastische opvoeding |                             |
| Graad 1 Moderne wetenschappen               | Frans, muzikale opvoeding, plastische opvoeding | socio-economische initiatie |
| Graad 2 ASO Wetenschappen                   | biologie, chemie, fysica                        | biologie, chemie, fysica    |
| Graad 2 TSO Lichamelijke opvoeding en sport | Frans                                           | plastische opvoeding        |
| Graad 3 ASO Economie-moderne talen          | Engels, Frans                                   | economie, Engels, Frans     |
| Graad 3 ASO Economie-wiskunde               |                                                 | economie                    |
| Graad 3 ASO Moderne talen-wiskunde          | Engels, Frans                                   | Engels, Frans               |
| Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde          | biologie, chemie, fysica                        | biologie, chemie, fysica    |

#### 3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

##### Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

##### Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

## 4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

### 4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

#### 4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

##### 4.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen

###### **Voldoet**

De school streeft met voldoende diepgang de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) bij de meeste van haar leerlingen na.

**Doelgerichtheid** De school kadert de VOET binnen haar opvoedingsproject waarin ze claimt te werken aan de persoonlijkheidsvorming van haar leerlingen. De VOET-contexten worden in diverse projecten verkaveld, die samen alle leerjaren dekken. Op vraag van de leraren werd het aantal projecten beperkt gehouden, om de reguliere lestijden niet te zwaar te belasten. Niet alle jaarplannen verwijzen expliciet naar de aangeboden VOET-onderdelen. Impliciet is daarvoor wel bestendig aandacht bij het lerarenkorps aanwezig. Het ontbreken van een duidelijk kader wordt gecompenseerd door het engagement van de leraren.

De leerlingen worden bij sommige projecten betrokken via de leerlingenraad. Zij staan dan in voor de invulling van specifieke activiteiten, gekoppeld aan de praktische organisatie alsook de budgettaire afwerking, wat op zich reeds een mooie invulling van VOET-contexten is.

**Ondersteuning** Op vakniveau wordt het nastreven van de VOET weinig structureel aange-stuurd. De verantwoordelijkheid ligt bij de individuele leraren. Vanuit de zorgende ingesteldheid die de school eigen is, gebeurt dit voor een aantal contexten vrij spontaan.

De invoering van de VOET van de tweede generatie is op een personeelsvergadering voorgesteld. Toch bezitten de leraren nog steeds een vrij beperkte kennis van de verschillende VOET-contexten.

Stagiairs van de Karel De Grote Hogeschool verzorgen een VOET-gerelateerd project in de eerste graad. De directie apprecieert de bereikte resultaten.

|                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Doeltreffendheid</b>              | <p>De meeste leraren ervaren de registratie van de behandelde VOET-contexten op vakniveau als taakbelasting. Wel worden de projecten, de projectweken en uitstappen achteraf gescreend op de aangeboden VOET. Daarnaast nemen verschillende leraren soms individueel vakoverschrijdende initiatieven. Deze zijn dan weinig of niet gekend bij de collega's en maken ook geen deel uit van het totaalplan van vakoverschrijdend werk.</p> <p>Door dit alles mist de school een breed en geactualiseerd overzicht waaruit blijkt of alle contexten al dan niet op een gelijkwaardige manier aan bod komen. Bovendien verkrijgt de school hierdoor niet de nodige informatie om het beleid en het aanbod bij te sturen.</p> |
| <b>Ontwikkeling</b>                  | <p>De professionalisering voor de VOET is overwegend gelinkt aan de sterke traditie voor zorg waarin de school investeert. Bijscholingen binnen dit domein handelen onder meer over herstelgericht onderwijs, mindfulness en de no-blame methode.</p> <p>Binnen de vakgroepwerking is de VOET de laatste jaren niet meer systematisch aan bod gekomen, noch door de directie geagendeerd. Sommige vakgroepen geven aan de VOET behandeld te hebben, vooral om nieuwkomers wegwijs te maken.</p>                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Socio-economische samenleving</b> | <p>De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. De school participeert via diverse projecten aan internationalisering en brengt zo de leerlingen nauw in contact met het welzijn en welvaart in de wereld.</p> <p>De Broeders van Liefde hebben specifiek aandacht voor de armen en de zwakken in onze samenleving. Diverse projecten en thema's spelen hier op in, waarbij zeker ook het socio-economische aspect niet vergeten wordt. In diverse vakken is er expliciet aandacht voor deze context.</p>                                                                                                                                                      |
| <b>Mentale gezondheid</b>            | <p>De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. De school toont haar speciale aandacht voor zorg in diverse projecten en initiatieven rond respect, participatie en openheid. In het eerste leerjaar van de eerste graad wordt er intensief omgegaan met Leefsleutels, waarbij de laatstejaarsleerlingen en externen worden betrokken.</p> <p>De kern leerlingenbegeleiding (KLEB) is alomtegenwoordig in de school en wordt vrij snel ingeschakeld bij conflicten en niet-gewenst gedrag. Meerdere leraren hebben hiervoor een specifieke opleiding genoten en de school schuwt de communicatie over deze onderwerpen niet.</p>                               |

#### 4.1.1.2 Frans in de eerste graad A-stroom (Leerplan D/2010/7841/014)

##### Voldoet niet

De leerplandoelstellingen voor spreekvaardigheid worden niet voldoende geoefend. De evaluatiepraktijk is onvoldoende representatief voor de leerplandoelstellingen.

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwijsaanbod</b>   | De kennis wordt grondig opgebouwd en ingeoefend in reële gebruikscontexten.                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <i>Volledigheid</i>      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <i>Evenwicht</i>         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <i>Beheersingsniveau</i> | Het spreekvaardigheidsonderwijs voldoet niet. Het aanbod gaat niet genoeg uit van de taaltaken uit het leerplan. Volgende eindtermen worden vooral geoefend: het beschrijven van iets of iemand (ET 18), het hardop lezen van een tekst (ET 13, 14) en het meedelen van informatie uit teksten (ET 15). De andere eindtermen (ET 16, 17, 20, 21, 22) komen niet of te beperkt aan bod. |
| <i>Samenhang</i>         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

Leerlingen oefenen het lezen en het luisteren tijdens de lessen. De taaltaken sluiten aan bij de gevraagde tekstkenmerken en het vereiste verwerkingsniveau. De tekstsoorten worden evenwel nog niet voldoende gevarieerd. De leerplandoelstellingen voor de component mondelinge interactie komen voldoende aan bod. Leerlingen voeren regelmatig korte gesprekjes via rollenspelen (ET 24, 25, 26). Ze vertonen spreekdurf. De leerplandoelstellingen voor schrijfvaardigheid worden vooral geoefend in het kader van het kennisonderricht. Leerlingen schrijven weinig functionele teksten tijdens het schooljaar.

De leerlingen maken vooral kennis met de Franstalige leefwereld en cultuur door middel van de inhoud van teksten en de illustraties van het leerboek. Er is weinig aandacht voor het introduceren van de cultuur met behulp van audiovisuele middelen en computers. Leerlingen komen bijvoorbeeld weinig in aanraking met filmtreksels en internetsites.

De leerlingen leren reflecteren over de taal. Er is aandacht voor strategieën bij receptieve vaardigheden. Bij de productieve vaardigheden blijft dit aspect in gebreke. De leerlingen leren weinig om naslagwerken te raadplegen. Daarnaast worden er activiteiten georganiseerd waarbij ze aan de vakattitudes werken. Ze reflecteren er evenwel niet gericht over bijvoorbeeld op basis van zelfevaluatie.

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Evaluatiepraktijk</b> | De doorlichting wijst uit dat de evaluatie van de vaardigheden niet voldoet. De evaluatie was vorig schooljaar, vooral voor het dagelijks werk, te sterk gericht op de beoordeling van de grammatica en de woordenschat en werd te weinig gepland vanuit de taaltaken (eindtermen) van het leerplan. Hierdoor was de evaluatie op jaarbasis niet representatief voor de leerplandoelstellingen. Deze vaststelling geldt voor alle lesgroepen maar vertoont leraarafhankelijk verschillen variërend van een extreem kennisgerichte beoordeling tot een evaluatie die reeds meer gericht is op de vaardigheden. |
| <i>Evenwicht</i>         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <i>Volledigheid</i>      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <i>Beheersingsniveau</i> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <i>Transparantie</i>     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

De evaluatie van de spreekvaardigheid voldoet niet. Enkel het beschrijven (ET 18) wordt beoordeeld. De andere taaltaken (ET 13, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22) niet. De evaluatie van de mondelinge interactie voldoet leraarafhankelijk nipt of niet omdat er weinig of te weinig evaluatiebeurten worden voorzien. Wat wordt bevraagd bevindt zich op het beoogde niveau. De beoordeling van de

schrijfvaardigheid is gebaseerd op een beperkt aantal taaltaken. De evaluatie van de luister- en de leesvaardigheid bestrijkt niet alle voorgeschreven tekstsoorten. Informatieve en narratieve teksten overwegen en prescriptieve en artistiek-literaire teksten komen te weinig aan bod. In sommige lesgroepen wordt de luistervaardigheid nauwelijks geëvalueerd. De vraagstelling sluit wel aan bij het vereiste verwerkingsniveau. De moeilijkheidsgraad van de teksten voldoet.

Naast de onvoldoende representatieve evaluatie, is de puntenverdeling over de verschillende onderdelen van de leerplancomponenten onevenwichtig. Er ligt erg veel gewicht op de kenniscomponent wat niet strookt met het leerplan omdat dit de communicatievaardigheden centraal stelt. De berekening van de leerlingenresultaten is bovendien onvoldoende transparant voor de leerlingen en de ouders.

De leerlingen krijgen voldoende informatie over de te kennen leerstof. De vakgroep hanteert scorewijzers om de productieve vaardigheden te evalueren, wat de objectiviteit van de beoordeling ondersteunt.

De meerderheid van de leerlingen behaalde vorig schooljaar voldoende tot goede resultaten. De jaarresultaten hebben evenwel een beperkte informatiewaarde voor het studiepeil van de leerlingen, aangezien ze niet gebaseerd zijn op een representatieve evaluatie van de vijf taalvaardigheden.

Bovenstaande vaststellingen hebben betrekking op de situatie van vorig schooljaar. In het kader van het project Breed evalueren is de vakgroep in het derde trimester van vorig schooljaar gestart met het herbekijken van de evaluatiepraktijk. Dit heeft al enige vooruitgang met zich meegebracht op het vlak van het maken van afspraken en van het leerplangericht evalueren.

#### **Leerbegeleiding**

*Preventief*  
*Curatief*

Een aantal preventieve maatregelen dragen bij tot het optimaliseren van het leerproces. Er is aandacht voor de motivatie van de leerlingen. De lessen verlopen afwisselend op basis van leergesprekken, duowerk en individueel werk. Er worden duidelijke afspraken gemaakt en er is aandacht voor het plannen via de agenda en leerstofoverzichten. De leerlingen krijgen studietips. Het dyslexiebeleid wordt algemeen consequent opgevolgd. De vakgroep werkt met twee verschillende leerboeken om een vorm van differentiatie in te bouwen tussen de leerlingen, gegroepeerd op basis van meer theoretische of meer technische keuzepakketten en basisopties. Bij toetsen en taken is er aandacht voor zelfevaluatie over de eigen prestaties en studiehouding. Ze geven ook aanleiding tot gerichte feedback door middel van klassikale bespreking. Ze worden evenwel nog niet altijd verbeterd door de leerlingen. De vakgroep heeft nog geen afspraken gemaakt over het progressief invoeren van het zelfstandig werken en leren over de graden heen. In de eerste graad is het zelfstandig werken tijdens de lessen beperkt.

De verantwoordelijkheid voor de remediëring ligt bij de individuele leraar. In het algemeen worden de leerlingen voldoende opgevolgd. Het is positief dat de leerlingen deelnemen aan een diagnosetoets bij de instap in het eerste leerjaar van de eerste graad. De remediëring is evenwel eenzijdig gericht op de kenniscomponent. Er zijn weinig sporen van een gestructureerde registratie van de remediëringsinitiatieven en van de resultaten ervan. Leervorderingen worden wel opgevolgd door de leraren en besproken op klassenraden. De rapportcommentaren zijn vooral vaststellend en aanmoedigend. Maar ze bevatten weinig duiding van de resultaten of voorstellen voor remediëring.

**Uitrusting**  
*ICT*  
*Inzet uitrusting*  
*Leermiddelen*

De materiële uitrusting voldoet. Er zijn mogelijkheden om met audiovisueel materiaal en met computers te werken. ICT wordt beperkt geïntegreerd in de onderwijspraktijk, vooral om de lessen visueel te ondersteunen en om informatie op te zoeken op het internet. De leerlingen krijgen echter weinig de kans om zelfstandig opzoekwerk te verrichten en om kennis, lees- en luistervaardigheid te oefenen. De vakgroep heeft geen beleid uitgewerkt rond ICT-integratie.

**Deskundigheidsbevordering**  
*Overleg*  
*Vorming*

In het teken van de vakwerking maken de leraren afspraken over een aantal organisatorische en inhoudelijke aspecten. Recentelijk werd de weg ingeslagen naar een meer gestructureerde kwaliteitszorg, waarbij de vakgroep op basis van zelfevaluatie prioriteiten vastlegt per schooljaar. Vorig schooljaar heeft de vakgroep de handboeken getoetst aan de leerplandoelstellingen. Het bijsturen van de onderwijspraktijk is nu aan de orde. Conform de beleidsprioriteiten op schoolniveau, werkt de vakgroep sinds vorig schooljaar aan de evaluatiepraktijk en de differentiatie. De pedagogische begeleiding ondersteunt de school hierbij. Gelet op de recente positieve evolutie met betrekking tot het bewaken van de eigen kwaliteit, besluit de onderwijsinspectie dat het tekort voor de leerplanrealisatie niet wordt opgevolgd.

#### 4.1.1.3 Muzikale opvoeding in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/029)

##### Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd.

**Onderwijsaanbod**  
*Volledigheid*  
*Evenwicht*  
*Beheersingsniveau*  
*Samenhang*

Het muziekonderwijs in de eerste graad vertrekt overwegend vanuit het leerboek en weinig vanuit een bewuste omgang met de leerplandoelstellingen. Dit weerspiegelt zich onder meer in de jaarplannen. Deze bieden uitsluitend een opsomming van de inhoudstafel van het leerboek. Deze planningsdocumenten zijn echter niet uitgewerkt vanuit leerlijnen voor de verschillende muzikale omgangsvormen. De muziekpraxis gebeurt, zowel vocaal als instrumentaal. Af een toe vervalt men in het feit dat notenleermatige aspecten te sterk in de focus staan. Een sterkere leerplangerichtheid zou ertoe leiden dat het verkennen van de muzikale grammatica enkel en alleen zou gefilterd worden vanuit het 'muziek doen'.

De genrevrije benadering wordt bij het muziekbeluisteren behoorlijk ingevuld en zowel de luister- als beeldfragmenten zijn representatief. Het spreken over muziek kan sterker aangeboord worden. Gelet op de belemmerende talige

situatie van een ruim aantal leerlingen, biedt het muziekonderwijs immers veel mogelijkheden om mee invulling te geven aan het talenbeleid op schoolniveau.

**Evaluatiepraktijk**  
*Evenwicht*  
*Volledigheid*  
*Beheersingsniveau*  
*Transparantie*

De keuze voor permanente evaluatie is zinvol en sluit goed aan bij de geest van het leerplan. De leerlingenresultaten zijn behoorlijk. De inhoud van de evaluatiepraktijk is heel recent tot onderwerp van studie en overleg geworden. Leerplandoelstellingen, vakattitudes en algemene attitudes worden bij het evalueren soms door elkaar gehaald. Bij de schriftelijke evaluaties wordt klinkende muziek te beperkt ingezet.

Inzake het evalueren van de muziekpraxis is een opstart gemaakt voor het opstellen van zinvolle evaluatiecriteria.

**Leerbegeleiding**  
*Preventief*  
*Curatief*

De leerbegeleiding is te beperkt uitgebouwd. Dit heeft alles te maken met een nefast klasmanagement. Het afsprakenblad ten behoeve van de leerlingen is een goed initiatief, maar draagt vooralsnog niet bij tot een adequate leerbegeleiding.

**Onderwijsorganisatie**

De grootte van de lesgroepen is beheersbaar en de schoolleiding levert daartoe inspanningen.

**Uitrusting**  
*ICT*  
*Inzet uitrusting*  
*Leermiddelen*

Het muzieklokaal is een interessante ruimte voor muziekeducatie. De akoestiek is goed, het meubilair is ergonomisch en op de leerlingen afgestemd. De minimale leerplanvereisten zijn aanwezig. Er is internet voorzien. De beeld- en geluidsapparatuur is degelijk.

**Professionalisering**  
**Deskundigheidsbevordering**

De heel kleine vakgroep functioneert gebrekkig. Leerplanstudie gebeurt nog niet. Het verdient aanbeveling om de vakgroep te verbreden tot een ruimer forum zodat er rendement is voor het noodzakelijk vitaliseren van het muziekonderwijs. Het schoolbestuur heeft wel al stappen ondernomen om een intervisiegroep op te richten.

#### **4.1.1.4 Socio-economische initiatie in de eerste graad in de basisoptie Moderne wetenschappen (leerplan D/2011/7841/009)**

##### **Voldoet**

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate bereikt. Alle leerplandoelstellingen worden aangeboden.

**Onderwijsaanbod**  
*Volledigheid*  
*Evenwicht*  
*Beheersingsniveau*  
*Samenhang*

De leerplandoelstellingen worden volledig aangeboden. Ook de uitbreidingsdoelstellingen worden behandeld. De leerlingen maken kennis zowel met de economie als wetenschap als met de sociale component. De drie vooropgestelde contexten ('ik als consument', 'ik als deel van het gezin' en 'ik en de gemeenschap') komen voldoende aan bod. De twee projecten hebben dwarsverbanden met het wetenschappelijk werk. Op die manier worden de gemeenschappelijke doelstellingen van socio-economische initiatie en wetenschappelijk werk gerealiseerd. Het oriënterend doel op het vlak van het kiezen van een studierichting komt in het tweede project onvoldoende naar voor. De thema's participatie, solidariteit, mobiliteit, milieu en inkomsten en uitgaven worden ad hoc gespreid over verschillende items, met name school, gemeente, België, Europa en de wereld. De verwachte socio-economische

begrippenkennis komt voldoende aan bod. Hiermee bouwen de leerlingen een coherent kennisbestand uit.

De leerlingen verwerven impliciet de verwachte vaardigheden zoals waarnemen, meten, tabellen en grafieken maken, communiceren, berekenen en probleemoplossend werken. De vooropgestelde attitudes zoals feiten van meningen kunnen onderscheiden, een eigen mening vormen en de mening van anderen respecteren, bereid zijn samen te werken, het correct uitvoeren van opdrachten en een kritische maar objectieve ingesteldheid verwerven, komen te weinig expliciet aan bod.

Het onderwijsaanbod is hierdoor niet evenwichtig en vormt voor de leerlingen vooral op het cognitieve vlak een kennismaking met de socio-economische samenleving. Psychomotorische vaardigheden en attitudele doelstellingen worden niet expliciet beklemtoond.

Het aanbod is doorgaans afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de cognitieve leerplandoelstellingen. Daar waar de onderwerpen inspelen op de leefwereld van de leerlingen, wordt hun belangstelling en intrinsieke motivatie aangescherpt.

De samenhang met het wetenschappelijk werk in de twee projecten komt onvoldoende geïntegreerd aan bod. Het aanbod van het onderzoekend leren gebeurt uitsluitend op basis van het leer- en werkboek.

De actualiteit onder de aandacht van de leerlingen brengen, gebeurt niet systematisch. Het curriculum wordt soms aangevuld met een didactisch bezoek aan een bedrijf.

**Onderwijsorganisatie**  
*Organisatie curriculum*

De twee projecten hebben wel de nodige dwarsverbindingen met het wetenschappelijk werk maar worden niet gemeenschappelijk georganiseerd. Kansen om vakoverschrijdend te werken, blijven hier onbenut.

**Uitrusting**  
*ICT  
Inzet uitrusting  
Leermiddelen*

De school beschikt wel over ruime leslokalen om het onderzoekend leren toe te laten, maar niet over de passende leermiddelen om actieve werkvormen te hanteren. In elk lokaal is minimaal een pc met internetverbinding en projectiemogelijkheid (beamer), maar deze worden vooral door de leraar aangewend. De toepassing van het OVUR-model (oriënteren, verklaren, uitdiepen, reflecteren) is nog een uitdaging in het onderwijsproces. De leer- en werkboeken sturen het leerproces van de leerlingen veel te eenzijdig.

Ook de ICT-vaardigheden van de leerlingen worden te weinig aangesproken omdat opdrachten niet gemaakt worden met de gebruikelijke software, zoals tekstverwerking en rekenblad. De leerlingen zoeken in de klas ook geen informatie op het internet op.

In het klaslokaal is geen prikbord om de actualiteit te volgen. Er zijn ook geen kasten om leermateriaal op te bergen. De school beschikt op die manier niet over een uitrusting die de verbinding tussen leerinhouden, werkvormen en media mogelijk maakt en waardoor een hoger leerrendement kan worden

bereikt.

|                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Evaluatiepraktijk</b><br><i>Evenwicht</i><br><i>Volledigheid</i><br><i>Beheersingsniveau</i><br><i>Transparantie</i> | <p>De evaluatie is niet helemaal volledig en zeker niet evenwichtig. De toetsing is veel te cognitief gericht en te weinig vaardigheidsgericht. Attitudinale doelstellingen worden helemaal niet geëvalueerd.</p> <p>De opdrachten en de vraagstellingen zijn wel afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. De opgedane begrippenkennis wordt goed bevraagd en vaardigheidstoepassingen komen aan bod. Af en toe wordt gepeild naar de persoonlijke argumentatie van de leerling.</p> <p>De evaluatiepraktijk is voor de leerlingen enkel voldoende transparant als het gaat over de vooropgestelde evaluatiecriteria van de cognitieve leerplandoelstellingen. De leerlingen kennen doorgaans wel de puntenverdeling en hebben zicht op hoe de antwoorden verbeterd werden.</p> |
| <b>Leerbegeleiding</b><br><i>Preventief</i><br><i>Curatief</i>                                                          | <p>Het studiemateriaal is gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Toch stuurt het té sterk het onderwijsproces en vormt zo een rem op het onderzoekend leren van de leerlingen.</p> <p>Inzake taalgericht onderwijs wordt aandacht besteed aan begripsvorming, namelijk de eenduidige betekenis van kernbegrippen benadrukken in het teken van een samenhangend kennisbestand.</p> <p>Structurele remediëringsactiviteiten zijn er niet. Leerlingen reflecteren systematisch over hun studiehouding en krijgen hierbij tips over leren leren vanwege de leraar.</p>                                                                                                                                                                                                              |

#### **4.1.1.5 Plastische opvoeding in de eerste graad A-stroom en in tso tweede graad in de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport (leerplan D/2008/7841/044 en D/2014/7841/022)**

##### **Voldoet**

De leerplandoelstellingen worden volledig en evenwichtig aangeboden. De evaluatiepraktijk gaat in voldoende mate na of de leerplandoelen worden bereikt.

|                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwijsaanbod</b><br><i>Volledigheid</i><br><i>Evenwicht</i><br><i>Beheersingsniveau</i><br><i>Samenhang</i> | <p>De leraren hebben een grondige studie van het leerplan gemaakt. Dit resulteerde in een duidelijk overzicht waarbij zij de leerlijnen zowel in de eerste als in de tweede graad over de twee leerjaren hebben uitgezet en de leerplandoelstellingen per opdracht hebben gespecificeerd.</p> <p>Binnen deze opdrachten worden de leerlingen met diverse verwerkingstechnieken geconfronteerd. De opdrachten zijn welomlijnd en productgericht. De leraren hebben deze goed uitgediept en gedocumenteerd. Deze duidelijke structuur vertaalt zich in een rustig en doelgericht lesverloop, waar plaats is voor individuele begeleiding.</p> <p>De leraren bouwden een progressieve moeilijkheidsgraad van de opdrachten in. Hierbij is er echter te weinig aandacht voor het exploreren van een eigen beeldtaal en een groei naar zelfstandig werken.</p> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

De vakgroep hield bij het uitschrijven van de jaarplannen van de eerste graad rekening met de aanwezigheid van plastische opvoeding in tso tweede graad in de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport. Dit bevordert de continuïteit en uitdieping van het creatieve leerproces over de vier jaren.

**Evaluatiepraktijk**

*Evenwicht*  
*Volledigheid*  
*Beheersingsniveau*  
*Transparantie*

De leraren hanteren een vorm van gespreide evaluatie. De ingeleverde opdrachten worden door de leerkracht geëvalueerd en zijn terug te vinden in punten voor dagelijks werk. Voor het merendeel van de opdrachten gebeurt dit middels een voorgedrukte fiche met verschillende criteria die op de achterkant van het werk bevestigd wordt. De leraar duidt op de fiche de criteria aan die onderwerp zijn van beoordeling. Deze criteria zijn geclusterde doelstellingen, waardoor het niet altijd transparant is welke doelstelling effectief beoordeeld wordt. De beperkte aandacht voor de ontwikkeling van een eigen beeldtaal van de leerlingen reflecteert zich ook in de summier procesevaluatie. De leerlingenresultaten zijn hoofdzakelijk de neerslag van een productevaluatie, aangevuld met een beoordeling van de attitudes.

De leerling heeft de mogelijkheid tot zelfevaluatie op de voorgedrukte fiche. De leraren geven aan dat dit niet systematisch gebeurt en dat het hen aan tijd ontbreekt om dit met de leerlingen te analyseren.

In de klas hanteren de leerlingen ook peerevaluatie. Ze doen dat door elkaars werk te becommentariëren, aangestuurd door de leraar.

De leerlingen krijgen mondelinge feedback bij de resultaten van hun opdracht. De vakcommentaar op de rapporten is veeleer summier.

**Leerbegeleiding**

*Preventief*  
*Curatief*

De leraren hanteren een duidelijke en eenvoudige taal bij de opdrachten en moedigen de leerlingen aan om een correcte taal te bezigen.

De leerlingen hebben nauwelijks persoonlijke inbreng door de sterk productgerichte opdrachten. De eindresultaten vertonen daardoor weinig onderlinge verschillen. Dit is positief voor het welbevinden van een minder vaardige leerling, het kan echter muzische talenten en aspiraties maskeren.

De procesmap wordt ingezet, maar is nog niet helemaal uitgewerkt als een individueel en creatief onderzoekend instrument zoals het leerplan aangeeft.

De leraren hanteren een actieve leerstijl, onder andere door groepswork. Zij zijn vlot toegankelijk voor individuele vragen en zorgen voor een ongedwongen en stimulerende sfeer in de klas. Differentiatie is voorzien in de vorm van extra-opdrachten voor leerlingen die vlotter werken.

**Uitrusting**  
*ICT*  
*Inzet uitrusting*  
*Leermiddelen*

De leraren beschikken over een ruim vaklokaal met veel natuurlijk licht. De leerlingen kopen in het eerste jaar gepersonaliseerde tassen met daarin een arsenaal aan basismateriaal. Het materiaal volstaat voor alle lessen plastische opvoeding op deze school. Meestal blijven deze tassen op school, in afgesloten kasten. Na de les wordt de klas netjes achter gelaten. Dit zorgt mee voor een rustig en gestructureerd lesverloop.

De ICT-uitrusting beperkt zich tot één computer met beamer. Dit beperkt de leraren in hun mogelijkheden om de belevingswereld van de jongeren tot in de klas te brengen en deze als motivator en katalysator van het creatieve gebeuren in te schakelen.

De leraren zijn vragende partij om het kunstzinnig werk van de leerlingen in de hele school tentoon te stellen.

**Deskundigheidsbevordering**  
*Overleg*  
*Vorming*

De leraren hebben vrij veel informele contacten, die verder gaan dan louter materiële en organisatorische bekommernissen. De vakvergaderingen worden aangegrepen om de toepassing van de leerplannen te bespreken en te evalueren. Dit resulteerde onder meer in het vastleggen van duidelijke leerlijnen binnen de graden. De leraren scholen zich vakdidactisch en -technisch regelmatig bij en deze kennis wordt voldoende aangewend in de onderwijspraxis.

#### **4.1.1.6 Frans in tso tweede graad in de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport (leerplan D/2012/7841/066)**

##### **Voldoet**

Door de zeer recente leerplangerichte evaluatiepraktijk worden de meeste leerplandoelstellingen nipt gerealiseerd. De leerbegeleiding voldoet. De uitrusting volstaat.

**Onderwijsaanbod**  
*Volledigheid*  
*Evenwicht*  
*Beheersingsniveau*  
*Samenhang*

Kennis oefenen leerlingen in betekenisvolle contexten. Dat sluit aan bij het leerplan dat een grote samenhang beoogt tussen kennis en vaardigheden. De leerlingen reflecteren vaak over taal en taalgebruik. Dat proces wordt versterkt door het consequent gebruik van het Frans. De leraren dagen zo de leerlingen uit om taalsystemen functioneel toe te passen in bestaande of nieuwe taalsituaties. Het couranter hanteren van actieve werkvormen kan deze leerplandoelstellingen verder ten goede komen.

De aangeboden taaltaken voor de vijf vaardigheden voldoen aan de tekstkenmerken en het vereiste beheersingsniveau. De vakgroep heeft vorig schooljaar leerlijnen uitgewerkt binnen de graad. Het instrument geeft de leraren echter geen totaalbeeld op het aandeel van de leerplandoelstellingen in elk jaar waardoor soms een onevenwichtig aanbod van taaltaken ontstaat.

De strategieën voor het succesvol uitvoeren van taaltaken worden in de les vooral aangereikt als leertip. Dat is positief. De leerlingen oefenen deze strategieën echter nog niet altijd gericht in.

De leerlingen van het tweede leerjaar nemen deel aan een sportexcursie naar Frankrijk. De leraren Frans participeren door gerichte taaltaakjes vóór het vertrek. Ook het gebruik van Franstalige filmfragmenten, strips en chansons bevordert de taalverwerving en de interculturele competentie van de leerlingen.

**Evaluatiepraktijk**

*Evenwicht*  
*Volledigheid*  
*Beheersingsniveau*  
*Transparantie*

Het directieteam en de pedagogische begeleidingsdienst hebben de vakgroep vorig schooljaar aanzienlijk ondersteund om de evaluatie beter af te stemmen op de leerplandoelstellingen. In het eerste leerjaar waren de examens van december en maart van vorig schooljaar te kennisgericht. Dat kwam ook sterk tot uiting in de puntenverdeling. Daardoor waren deze examens niet representatief voor de leerplandoelstellingen. Het examen van juni daarentegen is evenwichtiger samengesteld. Daarin wordt kennis meer getoetst in samenhang met de vaardigheden. Het tweede leerjaar had deze evolutie zelf al bereikt sinds de examens van december. De leraren engageren zich voor het verder toepassen van een leerplangerichte evaluatie voor de komende examenperiodes.

De vaststellingen over het aanbod van de vaardigheden herhalen zich in de evaluatie. Wat leraren evalueren, voldoet aan de tekstenmerken en het vereiste beheersingsniveau. Ook de pas uitgewerkte leerlijnen zijn een stap in de goede richting. De leerplandoelstellingen worden echter nog niet evenwichtig geëvalueerd en de variatie in de tekstsoorten is voor verbetering vatbaar: prescriptieve en artistiek-literaire teksten evalueert men minder. Voor de receptieve vaardigheden (lezen en luisteren) komen de leerplandoelstellingen voldoende voor behalve “het onderwerp bepalen (ET 1)” en “een spontane mening geven (ET 5)”. Wat betreft de productieve vaardigheden zijn de evaluaties van de gespreksvaardigheid representatief voor de leerplandoelstellingen. De leraren bieden de leerlingen veel leerkansen met dialogjes. Voor spreekvaardigheid focussen de leraren zich veel op “een beschrijving geven (ET 20)”. “Beluisterde en gelezen teksten navertellen” komt in de evaluatie niet voor (ET 18). De evaluatie voor schrijven is niet evenwichtig. “Formulieren en vragenlijsten invullen (ET 25)” en “eenvoudige correspondentie voeren (ET 29)” verdienen meer aandacht en een betere spreiding over de graad.

Voor dagelijks werk wordt de kennis toepassingsgericht bevraagd in beperkte betekenisvolle contexten. Voor het evalueren van woordenschat bestaan er nog te veel contextloze toetsen.

De evaluaties bieden mogelijkheden aan de leerlingen om de vakattitudes bij taaltaken te verwerven. Voor de productieve vaardigheden (spreken en schrijven) is een instrument aanwezig om deze te beoordelen. Afspraken over een gelijkgerichte aanpak om met de leerlingen over deze attitudes te reflecteren, zijn er nog niet.

De evaluatie is overwegend transparant. Leerlingen zijn geïnformeerd over wat ze moeten kennen en kunnen. De vraagstelling sluit aan bij deze uit de lespraktijk. Waar mogelijk, stelt de vakgroep gezamenlijke examens op wat leidt tot een grotere validiteit en betrouwbaarheid. Er is een duidelijke puntenverdeling op alle toetsen en examens. Voor de weging van een aantal frequente taalfouten heeft de vakgroep afspraken gemaakt. De leerlingen krijgen veel leerkansen door een uitgesproken toetsfrequentie.

De leerlingenresultaten liggen in de lijn van de verwachtingen en vertonen geen opvallende schommelingen. Met het nieuwe rapportstelsel voor dagelijks werk dient de vakgroep te bewaken dat de vaardigheden voldoende doorwegen.

**Uitrusting**  
*ICT*  
*Inzet uitrusting*  
*Leermiddelen*

De uitrusting voldoet. Elk lokaal is uitgerust met audiovisuele mogelijkheden, internet en een bordboek. De ICT-lokalen zijn gemakkelijk reserveerbaar. ICT wordt leraarafhankelijk geïntegreerd in de onderwijspraktijk. De leraren gebruiken minder vaak of zelden naslagwerken in de klas zoals woordenboeken. Dat is mede te wijten aan de beperkte toegankelijkheid van deze naslagwerken.

**Leerbegeleiding**  
*Preventief*  
*Curatief*

Er heerst een goed leer- en leefklimaat met veel aandacht voor de motivatie van de leerlingen. Een aantal preventieve maatregelen dragen bij tot het optimaliseren van het leerproces. De lessen verlopen meestal interactief en de leraren proberen gedifferentieerd te werken in de klas. Er zijn duidelijke afspraken, studietips, herhalingsoefeningen en herkansingen voor toetsen. Vóór de examens ontvangen de leerlingen een leerstofoverzicht en modeloplossingen.

De leraren volgen de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften op. Zij krijgen doorheen het schooljaar stimulerende, compenserende en remediërende maatregelen.

Na kennistoetsen reflecteren de leerlingen over hun eigen leerproces door klassikale of individuele feedback. Bij taaltaken ontbreekt dat echter. Hier missen de leerlingen kansen om hun taalvaardigheidsverwerving te verbeteren.

De remediëring is voldoende uitgebouwd. De leerlingen kunnen steeds terecht bij hun leraren met vragen over de leerstof. Bijles geven de leraren op lesvrije momenten. De school organiseert studiegelegenheid. Er zijn remediëringsoefeningen, ook digitaal. Deze ondersteuning betreft hoofdzakelijk de kenniscomponent. De remediëring van de tekorten voor de vaardigheden is (te) beperkt. De initiatieven worden eerder leraarafhankelijk dan gelijkgericht geregistreerd en daardoor niet altijd zo doeltreffend opgevolgd.

**Deskundigheidsbevordering**  
*Overleg*

Er is op regelmatige basis collegiaal vakoverleg. De vakgroep heeft op de pedagogische studiedag van dit schooljaar een belangrijke stap gezet. In een

*Vorming* zelfreflectie heeft ze haar werkpunten helder neergeschreven: het verder uitwerken van leerlijnen, leerplangerichter evalueren, het versterken van attitudes, differentiatie en zelfevaluatie. Deze punten vallen onder het schoolproject “Breed evalueren”. De vakgroep overweegt in deze studierichting ook de invoering van een systeem van gespreide evaluatie wat beter zou aansluiten bij de noden van de leerlingen.

De recente nascholingen over taaltaken verbeteren de leerplanrealisatie en hebben een positieve impact op de onderwijspraktijk. De vakgroep werkt hiervoor samen met de begeleidingsdienst en nascholingscentra. In de toekomst heeft de vakgroep inhoudelijke aansturing nodig om verder te evolueren naar een leerplangerichter aanbod en evaluatie.

#### **4.1.1.7 Biologie, chemie en fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichting Wetenschappen-wiskunde (leerplannen D/2012/7841/004, D/2012/7841/063, D/2012/7841/009, D/2014/7841/011, D/2014/7841/013, D/2014/7841/015, D/2006/0279/035, D/2006/0279/040 en D/2006/0279/058)**

##### **Voldoet**

De leerplandoelstellingen worden voldoende en met de nodige aandacht voor onderzoekend leren gerealiseerd. De evaluatie peilt op een gepast beheersingsniveau, is transparant en is voldoende valide en representatief voor de leerplandoelstellingen.

|                          |                                                                                  |
|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwijsaanbod</b>   | De leerplandoelstellingen voor de vakinhoudelijke eindtermen (ET) van de         |
| <i>Volledigheid</i>      | basisvorming en voor de cesuurdoelen (CD) en specifieke eindtermen (SET)         |
| <i>Evenwicht</i>         | voor de onderdelen ‘Structuren’, ‘Interacties’, ‘Systemen’, ‘Tijd’ en ‘Genese en |
| <i>Beheersingsniveau</i> | ontwikkeling’, komen in de drie vakken nagenoeg volledig, voldoende              |
| <i>Samenhang</i>         | evenwichtig en op een gepast beheersingsniveau aan bod.                          |

De leerplandoelstellingen voor de gemeenschappelijke ET ‘Wetenschap en samenleving’ en de CD en SET ‘Natuurwetenschap en maatschappij krijgen eveneens voldoende aandacht, zij het overwegend zijdelings bij de leerinhouden waarmee ze verband houden.

De leerplandoelstellingen voor de gemeenschappelijke ET ‘Wetenschappelijke vaardigheden’ en ‘Onderzoekend leren/leren onderzoeken’ van de basisvorming, worden globaal in beide graden goed gerealiseerd op het niveau van onderzoekend leren. Op het niveau van leren onderzoeken en van de CD en SET ‘Onderzoekscompetentie’ is dat slechts gedeeltelijk het geval. De oorzaken hiervan zijn divers. Vooreerst schenkt het onderwijsproces nog onvoldoende aandacht aan het leren formuleren van onderzoeksvragen en het stellen van hypothesen als uitgangspunt van een empirisch onderzoek. De meeste practica bestaan namelijk uit gesloten receptopdrachten waarvan het doel (de onderzoeksvraag) bij de opgave vermeld staat en waarbij de leerlingen niet vooraf moeten peilen naar het te verwachten resultaat (de hypothese). Daarnaast verloopt de graadoverstijgende overgang van onderzoekend leren (met gesloten opdrachten) over leren onderzoeken (met halfopen of open opdrachten) naar de onderzoekscompetentie (met open opdrachten) niet zoals de algemene doelstellingen van de leerplannen dat vragen. De

onderzoekscompetentie krijgt pas in de derde graad aandacht via één enkele grote opdracht waaraan de leerlingen twee leerjaren werken. Voor de volledige beheersing van de onderzoekscompetentie is dat ontoereikend, omdat de leerlingen de meeste onderzoeksvaardigheden slechts eenmaal en nogal sterk gestuurd, integraal en geïntegreerd uitvoeren.

Ook de practicumverslagen die de leerlingen op voorgedrukte bladen invullen, beantwoorden niet aan het niveau van de onderzoekscompetentie.

|                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Uitrusting</b><br><i>ICT</i><br><i>Inzet uitrusting</i><br><i>Leermiddelen</i> | De school heeft voor elk vak degelijke vaklokalen waarin alle lessen plaatsvinden. Al deze lokalen zijn uitgerust met een beamer en een computer met internetaansluiting die op gepaste wijze in de lessen gebruikt worden. De vereiste leermiddelen zijn aanwezig, zodat de leerlingen practica naar behoren kunnen verlopen.                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Leerbegeleiding</b><br><i>Preventief</i><br><i>Curatief</i>                    | In de lessen heerst een rustig, aangenaam en aanmoedigend leerklimaat. Om het probleemoplossend denken te stimuleren, hanteren de leraren vraaggestuurde leergesprekken en lossen de leerlingen regelmatig oefeningen op. Alleen het zelfontdekkend leren krijgt door de bovenvermelde aanpak van de onderzoekscompetentie te weinig ontwikkelingskansen. Ook het vervangen in de lessen chemie van demonstratieproeven door gefilmde demonstratieproeven zorgt maar gedeeltelijk voor de zintuiglijke waarneming en ervaring die het proefondervindelijk leren vergt. |

Het gebruik in de tweede graad van leerwerkboeken met uitgebreide invuldidactiek en voor chemie en fysica ook met een kant-en-klare samenvatting van elk hoofdstuk, werkt contraproductief bij het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren'. Voor informatieverwerving en -verwerking en in het bijzonder voor het zelfstandig leren noteren en samenvatten, overstijgen ze het niveau van de overeenkomstige eindtermen van de eerste graad niet.

Hoewel de school recent over een nieuw elektronisch platform beschikt, wordt het al goed gebruikt voor leerstofaanbod, remediëring en mededelingen. De leerlingen kunnen met hun vragen steeds bij hun leraren terecht, ook buiten de lessen. Voor leerlingen met leer- of ontwikkelingsstoornissen gelden aangepaste maatregelen.

|                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Evaluatiepraktijk</b><br><i>Evenwicht</i><br><i>Volledigheid</i><br><i>Beheersingsniveau</i><br><i>Transparantie</i> | De evaluatie peilt op een degelijk beheersingsniveau. De opgaven zijn transparant en zijn overwegend valide en representatief voor de leerplandoelstellingen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                                                                                                         | De leraren sporen de leerlingen aan om regelmatig hun lessen te leren door hen frequent schriftelijk te toetsen. Leraarafhankelijk komen sommige oefeningen daarvan echter letterlijk als examenopgaven terug. De leerlingen weten dat en kunnen dus punten verdienen door oplossingen vooraf uit het hoofd te leren. Ook het stellen van meerkeuzevragen vervalst gedeeltelijk het resultaat van de examens, omdat de leerlingen de antwoorden ook door te raden of door eliminatie van de keuzemogelijkheden kunnen vinden. Het aantal meerkeuzevragen en vooraf in toetsen gestelde oefeningen komt in de |

examens echter beperkt voor, zodat ze maar weinig invloed hebben op het uiteindelijke puntentotaal.

In het eerste leerjaar van de tweede graad is het organiseren van drie examenreeksen voor biologie weinig zinvol. Het aantal lessen na de paasvakantie is immers te klein voor twee volwaardige examens in het tweede semester. Daarenboven slorpen drie examenreeksen veel kostbare lestijd op, wat de leerplanrealisatie onder druk zet.

De leerlingresultaten zijn goed tot zeer goed. Op jaarbasis komen er maar weinig tekorten voor. Bij die leerlingen waar dat het geval is, komen meestal ook tekorten voor andere vakken voor.

#### **4.1.1.8 Economie in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan D/2006/0279/051)**

##### **Voldoet**

De specifieke eindtermen en de leerplandoelstellingen worden in voldoende mate bereikt. De ingezette leer- en ICT-middelen ondersteunen het bereiken van deze specifieke eindtermen en leerplandoelstellingen.

|                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwijsaanbod</b><br><i>Volledigheid</i><br><i>Evenwicht</i><br><i>Beheersingsniveau</i><br><i>Samenhang</i> | <p>Het onderwijsaanbod is bijna volledig. Alle leerdoelen van algemene economie komen aan bod. Door de analyse van economische vraagstukken verwerven de leerlingen een degelijk inzicht in de theoretische economische referentiekaders en hun onderlinge verbanden. Hierbij wordt de maatschappelijke actualiteit zelden als vertrekpunt genomen. De leerlingen leren vooral economische probleemstellingen te analyseren, eerder dan kritische vaardigheden te ontwikkelen en/of probleemoplossend te werk te gaan. Ook de actuele politieke en sociaal-ethische dimensies, die de economische beslissingen kunnen beïnvloeden, worden nog te weinig belicht. De leerlingen bouwen wel een duurzaam economisch begrippenkader op. Het onderwijsaanbod van het luik bedrijfswetenschappen is niet helemaal volledig. Het aangeven van de marketingmix van een onderneming is vorig schooljaar niet gebeurd. Ook het afwegen van de ondernemingsprestaties en de prestaties van de sector ontbraken in het aanbod.</p> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

De leerlingen verwerven in dit onderwijs analyserende vaardigheden, eerder dan probleemoplossende competenties. Kritische instellingen gekoppeld aan het formuleren van beargumenteerde standpunten ontbreken nog te vaak, waardoor de leerlingen (te) eenzijdig worden opgeleid.

Ook het beheersingsniveau van de onderzoekscompetentie ligt veeleer aan de lage kant. Leerlingen verzamelen enkel gerichte informatie en rapporteren hierover. Op geen enkel moment wordt uitgegaan van één of meerdere

onderzoeksvragen en worden besluiten geconfronteerd met andere standpunten.

Door het ontbreken van een horizontale samenhang met andere vakken wordt het inter- en multidisciplinair denken van de leerlingen te weinig ontwikkeld. Het curriculum wordt soms aangevuld met een actualiteitsspel en met een gastpreker. Sommige leerlingen nemen op vrijwillige basis deel aan een mini-onderneming. Deze leerlingen ervaren de complexiteit van het ondernemingsgebeuren op een meer intensieve manier.

**Uitrusting**  
*ICT*  
*Inzet uitrusting*  
*Leermiddelen*

De leermiddelen in het (vak)lokaal - zijnde één enkele op het internet aangesloten computer met een modern bord en projectiemateriaal - worden door de leerlingen geregeld aangewend in presentatieopdrachten. Sommige economielessen gaan door in een ICT-lokaal en de leerlingen kunnen gebruik maken van een bibliotheek in de nabijheid van de school. Sinds het begin van dit schooljaar is een nieuwe elektronische leeromgeving ingeschakeld in het onderwijsproces.

De basis van het verstrekte onderwijs vormt het leer- en werkboek, meestal aangevuld met geactualiseerd cijfermateriaal en/of leesteksten. Het zelfstandig uitvoeren van onderzoekopdrachten in het (vak)lokaal wordt afgeremd door het onvoldoende gebruiken van andere informatiebronnen, zoals kranten en tijdschriften, gedigitaliseerde informatiedragers en laptops. Het leerplan suggereert dit nochtans (p. 19).

De school beschikt nog niet over de aangewezen uitrusting die de verbinding tussen leerinhouden, werkvormen en media mogelijk maakt en waardoor een hoger leerrendement kan worden bereikt.

**Evaluatiepraktijk**  
*Evenwicht*  
*Volledigheid*  
*Beheersingsniveau*  
*Transparantie*

De evaluatiepraktijk gaat niet helemaal na of alle leerplandoelstellingen worden bereikt. Niet behandelde leerplandoelstellingen in het deelvak bedrijfswetenschappen komen niet aan bod in de evaluatie. De evaluatie is ook niet helemaal valide: zij beoordeelt niet alle competenties.

De evaluatievragen zijn niet evenwichtig opgesteld. Naast de vele kennisvragen zijn er ook enkele vragen waarbij de leerlingen hun inzicht moeten toepassen op nieuwe probleemstellingen. Hierbij wordt soms hun persoonlijk standpunt gevraagd. De evaluatie van de onderzoekscompetentie echter is niet valide. Naast het ontbreken van een procesevaluatie zijn de aangewende criteria niet afgestemd op de leerplandoelstellingen.

De evaluatiepraktijk is vaak maar niet altijd even transparant voor de leerlingen. Dit is vooral het geval bij de evaluatie van de onderzoekscompetentie.

**Leerbegeleiding**  
*Preventief*  
*Curatief*

De instromers zonder voorkennis van economie worden opgevangen met een zelfstudiepakket. De leerbegeleiding concretiseert zich vooral tijdens het lesgebeuren, door extra aandacht van de leraar voor deze leerlingen. De procesbegeleiding bij de onderzoekopdrachten gebeurt niet. Er is ook geen stappenplan.

De remediërende leerbegeleiding berust in de eerste lijn bij de leraar. Door zelfreflectie leert de leerling zijn/haar leerproces bij te sturen.

#### **4.1.1.9 Frans en Engels in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en moderne talen-wiskunde (Leerplannen D/2014/7841/005 en D/2014/7841/003)**

##### **Voldoet**

Voor de basisvorming komen de meeste leerplandoelen aan bod en is de evaluatie representatief voor de leerplandoelen. De leerplanrealisatie voor de specifieke vorming voldoet nipt en concretiseert zich vooral in een verbreding van de doelen van de basisvorming. De leerlingenresultaten zijn behoorlijk. De leerlingen kunnen rekenen op een professionele leerbegeleiding. De uitrusting voldoet.

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwijsaanbod</b>   | Het aanbod voor de basisvorming Frans is sterk gericht op het verwerven van de vijf taalvaardigheden. Het hanteren van de doeltaal tijdens de lessen ondersteunt het verwerven van de communicatievaardigheid. Kennis wordt doorgaans aangeboden en geoefend in communicatieve contexten. Toch gaat er nog heel wat aandacht naar vertaaloefeningen, wat niet strookt met de principes van communicatief taalonderwijs zoals vooropgesteld in de leerplannen. De luister- en leesteksten zijn van een goed niveau en de tekstsoorten sluiten aan bij de vereisten van het leerplan. Het beoordelend verwerkingsniveau komt vooral aan bod bij de leesvaardigheid maar weinig bij de luistervaardigheid. Leerlingen verwerken zelfstandig artistiek-literaire teksten (romans). Het is een gemiste kans dat de leerlingen hierbij geen toepassingsgerichte verwerkingsopdrachten maken. De spreek- gespreks- en schrijfvaardigheid worden heel wat geoefend, maar er zijn nog een aantal hiaten in het aanbod. Het schriftelijk weergeven van teksten (ET 30), het mondeling en schriftelijk maken van een samenvatting (ET 20, 35, 36) en het mondeling uitbrengen van een verslag (ET 21) komen niet gericht aan bod. Genreconventies en tekstopbouw worden verder bij een te beperkt aantal teksten behandeld. Ook de strategieën bij de taalverwerving verdienen een meer expliciete aanpak: leerlingen werken weinig met naslagwerken of hulpbronnen en het hanteren van spreek-, schrijfplannen en modellen is geen courante praktijk (ET 26, 29, 41). Het is positief dat er veel aandacht is voor reflectie over de taal en voor taalcorrectheid. Leerlingen worden voortdurend hiertoe gestimuleerd. |
| <i>Volledigheid</i>      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <i>Evenwicht</i>         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <i>Beheersingsniveau</i> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <i>Samenhang</i>         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

Voor de basisvorming Engels is het aanbod voldoende vaardigheidsgericht. Het onderwijsaanbod werd vorig schooljaar evenwel nog niet genoeg gepland vanuit de taaltaken voorgeschreven door de leerplannen. Hierdoor doen zich een aantal hiaten voor in de leerplanrealisatie voor de voorbije schooljaren. Dit schooljaar wijzen de planningsdocumenten op de ontwikkeling naar een meer leerplangericht aanbod. Het aanbod voor luister- en leesvaardigheid bestrijkt de meeste tekstsoorten en het niveau van de teksten sluit aan bij het leerplan. Het beoordelend verwerkingsniveau komt echter niet genoeg aan bod. De leerlingen voeren een aantal uitdagende opdrachten uit voor spreek- en gespreksvaardigheid. Tijdens de observatie van de lessen werd vastgesteld dat de communicatie volledig in het Engels verloopt en dat de leerlingen spreekdurf vertonen en zich vrij vlot kunnen uitdrukken. De schrijfvaardigheidstraining voldoet nipt. Het schrijven van een mededeling (ET 39), het voeren van formele en informele (digitale) correspondentie (ET 38) en het samenvatten van argumentatieve teksten (ET 36) komen niet aan bod. Tekstopbouw en genreconventies krijgen niet voldoende aandacht bij het receptief of productief

benaderen van tekstsoorten.

De leerlingen besteden zeer veel tijd aan het instuderen van woordenschat in beperkte communicatieve contexten. Hierbij gaat de samenhang van het onderwijzen van kennis en vaardigheden deels teloor. De strategieën komen vooral expliciet aan bod bij de receptieve vaardigheden. Bij de productieve vaardigheden is dit veel minder het geval. Er is weinig aandacht voor het hanteren van modellen, het maken van spreek- en schrijfplannen en het hanteren van hulpbronnen en naslagwerken.

De (inter)culturele component van het leerplan krijgt aandacht. Het gebruik van films, chansons en internetsites draagt hiertoe bij. De leerlingen lezen teksten waarvan de inhoud relevant is voor de Franstalige/Engelstalige cultuur en leefwereld. De vakgroepen leveren inspanningen om de leerlingen de taal te laten beleven o.a. door de deelname aan toneelvoorstellingen.

De leerlingen krijgen voldoende kansen om de vakattitudes te verwerven. Er wordt over gesproken in de lessen, maar de reflectie is niet systematisch ingebouwd in de onderwijspraktijk.

De realisatie van de specifieke eindtermen voor de pool moderne talen voldoet niet. De vakgroepen hebben geen afspraken gemaakt over de manier waarop voor Frans en Engels samen deze eindtermen zullen worden aangeboden en geëvalueerd. Dit heeft als gevolg dat men voor beide vakken alle specifieke eindtermen probeert te realiseren en hierbij niet voldoende verdiepend werkt aan het reflecteren over de taal op basis van (beperkte) theoretische referentiekaders uit het wetenschapsdomein van de taal. Het gebrek aan visie en afspraken werkt ook in de hand dat er een onevenwichtig aanbod is van de specifieke eindtermen.

Het specifieke gedeelte wordt gerealiseerd door middel van een verbreding van de basisvorming. De leerlingen leren communiceren over een breder gamma van onderwerpen en verwerven hierbij veel woordenschat. Bij Frans streeft men een hogere graad van vormcorrectheid na voor de productieve vaardigheden.

Het verdiepend niveau wordt vooral bereikt door middel van de onderzoeksopdrachten over een linguïstisch of literair vraagstuk. In het tweede leerjaar van de derde graad voeren de leerlingen een onderzoeksopdracht uit zowel voor Engels als voor Frans. Bronnenstudie en corpusanalyse vormen de basis van de onderzoeksmethodiek. De leerlingen rapporteren bij Engels zowel schriftelijk als mondeling over de resultaten van het onderzoek. Het talige niveau van de werkjes is goed. Voor Frans werden enkel voorbeelden van mondelinge rapportering aangetroffen. Voor het stellen van een onderzoeksvraag, het systematisch doorlopen van de onderzoeksstappen, de diepgang van het onderzoek, het confronteren met andere standpunten en het evalueren van het onderzoek door de leerlingen zijn er nog verbetermogelijkheden. De studiewijzers bieden beperkt houvast. Wegens het ontbreken van duiding over de structuur van een schriftelijk rapport, slagen de

leerlingen er niet altijd in om een coherente tekst te schrijven.

In beide talen is er aandacht voor de specifieke eindtermen uit het domein Taal en cultuur (SET 4 tot 9). De leerlingen maken kennis met literaire teksten en met culturele aspecten. Er zijn echter nog mogelijkheden voor het beter didactische operationaliseren van de eindtermen zodat er bij de leerlingen een expliciet en diepgaander leerproces zou ontstaan.

De domeinen Taal als systeem (SET 10 tot 15) en Taal en communicatie (SET 1-3) komen zeer beperkt en oppervlakkig aan bod.

#### **Evaluatiepraktijk**

*Evenwicht*  
*Volledigheid*  
*Beheersingsniveau*  
*Transparantie*

Voor Frans wordt functionele kennis doorgaans bevraagd in relevante communicatieve contexten. Men evolueert hierbij naar het gebruik van geïntegreerde taaltaken bij de examens. De hiaten in het aanbod weerspiegelen zich in de evaluatiepraktijk. Globaal is echter de evaluatie voldoende richtinggevend voor het studiepeil van de leerlingen voor de basisvorming. Binnen de vakattitudes worden vooral de bereidheid tot het spreken van de doeltaal in de lessen beoordeeld en ook de inzet om de taal te leren. De verdeling van de punten over de leerplancomponenten stroken met de communicatieve inslag van het leerplan.

De evaluatie van de taaltaken voor de basisvorming voor Engels wordt weinig gepland vanuit het leerplan en vertoont heel wat lacunes. De leerplancomponenten worden onevenwichtig bevraagd. De leesvaardigheid wordt frequent genoeg geëvalueerd maar vertoont te weinig variatie in tekstsoorten. De luistervaardigheid wordt weinig beoordeeld. Hier is de evaluatie niet representatief voor de doelen. De vakgroep kon weinig bewijzen voorleggen van de evaluatie van de spreek- en gespreksvaardigheid. De evaluatie van de schrijfvaardigheid vertoont dezelfde hiaten als het aanbod. Er gaat veel aandacht naar de evaluatie van woordenschat. Zowel voor de examens als voor het dagelijks werk ligt er een groot gewicht van de punten op de bevraging van woordenschat en grammatica. Dit strookt niet met het leerplan.

Er is een flinke marge voor de verbetering van de evaluatie van de specifieke eindtermen (Frans en Engels). De specifieke eindtermen m.b.t. de onderzoekscompetentie (SET 16, 17, 18) worden geëvalueerd zowel bij Frans als bij Engels. Hierbij is er vooral aandacht voor het product. Het proces van 'onderzoek doen' krijgt minder nadruk en de criteria zijn hier niet altijd even duidelijk. De vakgroepen hebben geen beoordelingscriteria afgesproken. Er zijn ook geen afspraken over het aandeel van de opdracht in het totale resultaat van de leerlingen. Er is nagenoeg geen beoordeling van de specifieke eindtermen 1 tot 15. Literaire teksten worden vooral reproductief bevraagd, wat niet strookt met het leerplan dat doelt op analyse en reflectie.

Leerlingen worden geïnformeerd over wat ze moeten kennen en kunnen. De evaluatiecriteria zijn overwegend transparant. Er zijn te weinig afspraken over de verdeling van de punten over de leerplancomponenten.

De vraagstelling is algemeen valide. Een aantal aspecten zijn voor verbetering vatbaar. Zo toetst men bij Frans frequent de kenniscomponent door middel van vertalingen. In beide talen bevraagt men geziene zakelijke en literaire teksten vaak reproductief.

De studieresultaten voor Engels en Frans zijn doorgaans behoorlijk tot goed.

**Leerbegeleiding**

*Preventief*

*Curatief*

Een aantal preventieve maatregelen ondersteunen de leerbegeleiding. De leerlingen worden aangemoedigd tot participatie. Verder krijgen de leerlingen studietips en volgt de vakgroep het leerstoornissenbeleid van de school op. De leerlingen maken een aantal opdrachten zelfstandig en zetten hierbij planningsvaardigheden en leerstrategieën in. De vakgroep heeft evenwel nog geen leerlijn uitgewerkt voor het (begeleid) zelfstandig leren over de graden heen. De leerlingen reflecteren occasioneel over het leerproces via vormen van zelf- en peerevaluatie.

De verantwoordelijkheid voor de remediëringsinitiatieven ligt bij de individuele leraar. De leerlingen krijgen doorgaans gerichte feedback over hun prestaties n.a.v. toetsen en verwerkingsopdrachten. Meestal moeten ze de fouten verbeteren. Bij de schrijftaken maken de leerlingen evenwel niet altijd een tweede versie; hierdoor worden kansen tot leren gemist. De leerlingen kunnen terecht voor extra uitleg. De studieresultaten en effecten van de remediëringsinitiatieven worden opgevolgd op klassenraden. Voor Frans worden tekorten geduid in de rapportcommentaren.

**Uitrusting**

*ICT*

*Inzet uitrusting*

*Leermiddelen*

De infrastructuur en uitrusting voldoen. ICT wordt voldoende geïntegreerd in het onderwijs.

**Deskundigheidsbevordering**

*Overleg*

*Vorming*

De vakgroepen maken afspraken over een aantal organisatorische en inhoudelijke aspecten van de onderwijspraktijk. Recentelijk werden ze aangestuurd om prioriteiten vast te leggen. Er is nog geen taaloverschrijdend overleg. Voor de realisatie van de specifieke eindtermen hebben de leraren weinig initiatieven genomen om zich te professionaliseren.

#### 4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school onderzoekt en bewaakt op systematische wijze de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de campus. Ze heeft daarvoor een globaal preventieplan en een jaaractieplan opgesteld die rekening houden met de risicoanalyses, de vaststellingen van de externe dienst en de controle- en keuringsverslagen van derden. De preventieadviseur is bij het beleid betrokken en coördineert er de uitvoering van. Waar nodig krijgt hij ondersteuning van de preventieadviseur van de gemeenschappelijke interne dienst voor preventie en bescherming op het werk. Het comité preventie en bescherming op het werk is reglementair samengesteld en vergadert op regelmatige basis. De verslagen zijn voor alle betrokkenen raadpleegbaar. Algemene maatregelen voor het personeel staan in de onthaalbrochure.

Uit de controles en de adviezen blijkt dat er nog enkele gebreken zijn, maar daarvoor zijn de werken ofwel aan de gang, ofwel gepland in het jaaractieplan en/of het globaal preventieplan.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee ze tekorten en gebreken opspoorde en wegwerkte en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende gebreken weg te werken.

#### 4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

| Onderzochte erkenningsvoorwaarde                                                                                                                                                                        |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)                                                                                                     | ja |
| Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)                                                                       | ja |
| Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40) | ja |

## 4.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

| Onderzochte regelgeving                                                                                                                                                                                                          |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)</b>                                                                                                          | ja |
| • de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies                                                                                                                                 | ja |
| • de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen                                                                                                                                                              | ja |
| • de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's                                                                                          | ja |
| • de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen                                                                                           | ja |
| • bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis                                                                                                                                                                      | ja |
| • de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake                                                                                                                                                                     | ja |
| • de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum                                                                                                                                                    | ja |
| • de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatiegegevens | ja |
| • de organisatie van de leerlingenevaluatie                                                                                                                                                                                      | ja |
| • de lokale leefregels                                                                                                                                                                                                           | ja |
| • de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie                                           | ja |
| • de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring                                                                                                                                                | ja |
| • engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen                                                                                                                                                            | ja |
| • bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school                                                                                                                                 | ja |
| <b>Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)</b>                                                                                                                                  | ja |
| <b>Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)</b>                                             | ja |
| <b>Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)</b>                                                                                                             | ja |
| <b>Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)</b>                       | ja |
| <b>Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)</b>                                                                                                               | ja |
| <b>Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)</b>                                                                                                                             | ja |

## 5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

### 5.1 Leerbegeleiding

**Doelgerichtheid** Vanuit het opvoedingsproject van de Broeders Van Liefde schenkt de school veel aandacht aan zorg. Tijdens de schooldoorlichting is vastgesteld dat in de prioriteitenplannen van de vorige schooljaren sterk ingezet werd op studiemotivatie. Dit schooljaar is het accent verschoven naar studiemethodebegeleiding.

Door de goede contacten met het basisonderwijs heeft de school kennis van de aldaar toegepaste leermethodieken en bouwt ze hierop verder. De school hanteert procedures voor de beginsituatiebepaling van de leerlingen en stelt indien nodig een remediëringsplan op. De leerlingen van de eerste graad krijgen in het kader van leren leren diverse leermethodes aangereikt. Onder andere tijdens verschillende studiemomenten en -vormen kunnen ze deze, al dan niet onder begeleiding, uitdiepen en toepassen.

De leraren stellen ter voorbereiding van de examens, een zeer gedetailleerde studieplanning op voor de leerlingen van de eerste graad. De vakleraren delen de te herhalen stof in beheersbare blokken op.

In de bovenbouw verschuift het zwaartepunt van het preventieve naar het remediërende, met als grote doelstellingen het zelfstandig leren en het verwerken van grotere pakketten leerstof. Door hun zwakke verticale samenhang verloopt het proces van begeleid naar zelfstandig leren niet geheel zoals de VOET leren leren vragen.

**Ondersteuning** De school heeft veel aandacht voor de motivatie en het welbevinden van de leerlingen. Dit manifesteert zich onder meer in de nauwe betrokkenheid van de leraren. In het schoolreglement is het wederzijds engagement rond leerlingenbegeleiding helder uitgeschreven. De school besteedt een aantal uren bijzondere pedagogische taken voor specifieke leerbegeleiding. Op basis van de analyse van de instaptoetsen differentiëren de leraren in de klas met verschillende werkvormen, om zo de homogeniteit van de klas te verhogen.

Bij de vaststelling van een studieprobleem vragen de leraren aan de leerling en de ouders om een formulier in te vullen. Het formulier is in heldere taal opgesteld en heeft als doel om via analyse en zelfreflectie de oorzaak van het falen op te sporen.

De klassenraad is het forum om informatie over de leerlingen te delen, naast de talrijke informele contacten. Het digitale leerlingenvolgsysteem dat recent werd opgestart, biedt mogelijkheden om dit te catalogeren, te stroomlijnen en uit te diepen, waar het nu echter voornamelijk zorginformatie bevat.



**Doeltreffendheid** Bij ernstige leerproblemen wordt vanuit overleg tussen leraar en leerling een remediëeringsplan opgesteld en kan men een beroep doen op een externe coach of het CLB. Een leerling in een remediëeringstraject houdt een remediëeringsschrift bij, waarin de betrokken partijen de leerwinst kunnen opvolgen. De school merkt door alle genomen maatregelen een duidelijke winst in de leerlingenresultaten. Wel betreurt ze dat ze jaar na jaar de betrokkenheid van de ouders zien afnemen, nochtans belangrijke partners in het leerproces. De school tracht door een aangepaste en persoonlijke benadering het engagement van de ouders te verhogen.

In het kader van haar GOK-werking heeft de school een aantal doelen voor taalvaardigheidsontwikkeling geformuleerd voor de eerste graad. Daarnaast beschikt ze over een inventaris van de acties die ze voert in het kader van haar talenbeleid voor de hele school. Er is geen talenbeleidsplan. De werkgroep talenbeleid, waarvan één lid ook deelneemt aan het schooloverschrijdend overleg op het niveau van de scholengemeenschap, werkt een aantal acties uit voor de hele school. De school heeft een beperkt aantal initiatieven genomen om de leraren te professionaliseren. Om het draagvlak te vergroten voor het talenbeleid heeft de school vorig jaar een enquête afgenomen bij alle leraren. In de meeste doorgelichte vakken is er aandacht voor aangepast lesmateriaal en vakjargon. Het bevorderen van de mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid door het aanwenden van activerende didactische werkvormen is voor verbetering vatbaar. De school voert een taalscreening uit bij de leerlingen van het eerste leerjaar van de eerste graad en bij de nieuw instromende leerlingen in de tweede en derde graad. Taalzwakke leerlingen krijgen extra ondersteuning en desgevallend een specifiek leertraject. De verdere implementatie van het taalgericht vakonderwijs in alle vakken en graden en het gericht opvolgen van de resultaten van de acties blijven een uitdaging voor de school. Hiervoor is meer gerichte ondersteuning en opvolging van de vakgroepen noodzakelijk.

**Ontwikkeling** De school stelt haar eigen werking voortdurend kritisch in vraag. In deze continue bekommernis om zorg zit ook de leerbegeleiding vervat. De school verfijnt en stroomlijnt de bestaande instrumenten.

De professionalisering van de leerondersteuning gebeurt zowel door de individuele leraar als op schoolniveau. Dit gaat van specifieke opleidingen zoals het verkennen en introduceren van software voor het ondersteunen van dyslectische leerlingen tot pedagogische studiedagen waar goede praktijken bestudeerd en gedeeld worden. De school heeft ook overleg op het niveau van de scholengemeenschap en de secundaire scholen van de Broeders van Liefde.

## 5.2 Evaluatiepraktijk

**Doelgerichtheid** Sinds twee schooljaren werkt het Sint-Eduardusinstituut aan een nieuwe visie op evaluatie via het project “Breed evalueren”. Dat sluit aan bij het opvoedingsproject van de school en streeft naar een leerlinggerichte evaluatiecultuur met oog voor de talentontwikkeling van elke leerling.

Krachtige punten bij het ontstaan van deze visie zijn de betrokkenheid van alle schoolpartners en een doelgerichte kijk gebaseerd op een sterkte-zwakke analyse. Om deze nieuwe visie te concretiseren heeft het directieteam bij de start van dit schooljaar twee prioriteitengroepen samengesteld. Deze werkgroepen hebben een behoorlijke autonomie wat resulteert in een grotere gedragenheid van het project bij de leraren. Het participatief karakter van deze werkgroepen is een tweede krachtig gegeven: de leraren kunnen er nauw samenwerken en ideeën aanbrengen. Er is ook ruimte om te experimenteren met nieuwe inzichten en evaluatietools. Het zal een uitdaging blijven om het eigenaarschap van deze nieuwe visie verder uit te dragen naar alle personeelsleden en de draagkracht bij de leraren voor het grote aantal initiatieven te bewaken.

Het gebrek aan een schoolbrede visie op de onderzoekscompetentie en de afspraken hierover kwam tijdens de doorlichting tot uiting in de polen Economie, Moderne vreemde talen en Wetenschappen.

**Ondersteuning** Om het huidige evaluatiebeleid uit te voeren, beschikken de leraren over een degelijk afsprakenkader dat zowel inhoudelijke als organisatorische richtlijnen bevat, bijvoorbeeld over examens, deliberaties of de geïntegreerde proef.

De school besteedt veel aandacht aan het afstemmen van de leerbegeleiding op de evaluatiepraktijk. Indien de leerresultaten onvoldoende zijn, neemt de klassenraad remediërende initiatieven die ook de talenten van de leerlingen benadrukken. Het nieuwe elektronische platform is voor de school een handige tool om deze remediëringen te registreren.

Voor de meeste studierichtingen gebruikt de school een systeem van zowel gespreide evaluatie als van examens. Om de evaluatiepraktijk beter af te stemmen op de noden van de leerlingen in de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport overweegt het directieteam gespreide evaluatie voor een aantal vakken.

**Doeltreffendheid** De school bewaakt de kwaliteit van het nieuwe evaluatiebeleid. Daarvoor maakt ze in de prioriteitengroepen gebruik van een degelijke en doordachte kwaliteitswijzer om gericht bij te kunnen sturen.

De school volgt de efficiëntie van haar attesterings- en adviseringsbeleid nog niet gericht op. Ze heeft nog geen initiatieven genomen om de resultaten van de leerlingen in het vervolgonderwijs te analyseren. Uit de data van de Vlaamse overheid voor de periode 2007-2013 valt op dat leerlingen tot 9 % boven het Vlaamse gemiddelde scoren wat betreft studiesucces voor de leerlingen uit de aso richting Sportwetenschappen en tso Lichamelijke opvoeding en sport. Voor de andere studierichtingen schommelen de cijfers rond het Vlaamse gemiddelde.

De leerlingenevaluatie vertoont op vakniveau een wisselende kwaliteit. Dat komt vooral omdat de vakgroepen daarover onderling onvoldoende overleg plegen. Er zijn voorbeelden van goede praktijk waar de evaluatie representatief is voor de leerplandoelstellingen. In andere vakken plannen de leraren de evaluatie onvoldoende vanuit de leerplandoelstellingen en is de evaluatiepraktijk voor verbetering vatbaar. Vaak overheerst nog de reproductieve bevraging van de kennis en de productevaluatie, en krijgen de vaardigheden/attitudes te weinig aandacht. Dat kan de validiteit van de leerlingenresultaten hypothekeren die de vakleraren aan de delibererende klassenraad voorlegt.

Het is positief dat er een duidelijke visie en richtlijnen zijn voor de deliberatie. Bij de beraadslaging heeft de delibererende klassenraad naast cijfergegevens ook oog voor een positieve en prospectieve houding, de aandacht voor de totale persoon en het streven naar een consensus. Een ongewenst neveneffect hiervan is dat uitgestelde beslissingen niet altijd in uitzonderlijke omstandigheden worden genomen. De notulen en de processen-verbaal zijn conform de regelgeving. De school gebruikt vakantietaken en waarschuwingen om leerlingen te ondersteunen. Daarbij voldoet zij aan de wettelijke bepalingen.

Om ouders en leerlingen goed te ondersteunen in hun studiekeuze, vraagt de school aan de klassenleraren om op basis van de leerlingenresultaten een studieadvies te formuleren. Bij gebrek aan gelijkgerichte afspraken hierover ontbreken deze vaak. De school stelt vast dat leerlingen het studieprofiel van de sportrichtingen onvoldoende kunnen inschatten en dat ouders het advies niet altijd opvolgen. Dat hindert de school in haar oriënteringsopdracht.

**Ontwikkeling** Met het nieuwe evaluatiebeleid levert het directieteam reële inspanningen om de evaluatiepraktijk te verbeteren. Om deze ontwikkelingsdynamiek kracht bij te zetten, laat de school zich ondersteunen door de pedagogische begeleidingsdienst en nascholingscentra.

Finaal is het de bedoeling op korte termijn een aantal keuzes te maken over een gelijkgerichte aanpak van leerlijnen, leerplangericht evalueren, vak- en leerlinggebonden attitudes, differentiatie en andere ontwikkelingsgerichte evaluatie-instrumenten zoals zelfevaluatie. Ook de deliberatienormen, de toetsfrequentie, inhaaltoetsen en de uniformiteit in het puntenaandeel van bepaalde leerplancomponenten staan op de agenda.

Het directieteam beseft dat de school voor een aantal veranderingen staat en heeft daarom de evaluatiepraktijk opgenomen in een kwaliteitsgericht prioriteitenplan voor dit en volgend schooljaar.

## 6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** Het directieteam bestaat uit een algemeen directeur en twee adjunct-directeurs. De directieleden hebben hun taken complementair verdeeld en worden daarbij ondersteund door een coördinatieraad en zes werkgroepen die als zelfsturende teams werken. Aan deze werkgroepen nemen alle leraren deel. Ook het schoolbestuur staat de school in haar algemeen beleid bij. Het geheel zorgt voor een breed gedragen, democratisch en transparant beleid met een sterk beleidsvoerend vermogen.
- Visieontwikkeling** De beleidsvisie steunt op het algemene opvoedingsproject van de scholen van de Broeders van Liefde en kan door elke belangstellende geraadpleegd worden op de website van de school of in haar brochure. Hoewel dat opvoedingsproject vanuit zijn oorsprong vooral aandacht schenkt aan de zwakkere leerling, streeft het voortaan ook naar voldoende uitdagingen voor de sterkere leerlingen. De school heeft de doelen van het opvoedingsproject met tien krachtlijnen in een ontwikkelingsgericht beleidsplan verwerkt en operationaliseert het met jaarlijkse prioriteitenplannen in functie van de belangrijkste noden. Haar uiteindelijke doel is leerlingen afleveren die gemotiveerd zijn om verder te studeren en actief bij te dragen tot een leefbare samenleving door hen optimaal te laten ontplooiën in een aangenaam leer- en leefklimaat, gebaseerd op christelijke waarden en met ruimte voor een open en respectvolle communicatie tussen directie, leraren, leerlingen en ouders.
- Besluitvorming** De besluitvorming gebeurt participatief en wordt duidelijk gecommuniceerd via verschillende kanalen. Formeel overleg vindt op geregelde tijdstippen plaats met het schoolbestuur, de scholengemeenschap, de decretale participatieorganen en de coördinatieraad. Met de werkgroepen, het schoolteam en de leerlingenraden is er niet alleen formeel, maar ook informeel en zo nodig ad hoc overleg. Dat de school het participatierecht van de leerlingen ernstig neemt, blijkt uit de werking van de 'spiegelgroep'. In dat orgaan krijgt een afvaardiging van de leerlingen van de derde graad de kans om voorstellen van leerlinggebonden beleidsbeslissingen met een afvaardiging van de leraren te bespreken. In de mate van het mogelijke houdt de school rekening met hun opmerkingen. Daarnaast zetelen nog twee leerlingen in de schoolraad, zoals wettelijk bepaald. Door deze aanpak kennen de genomen beslissingen een breed draagvlak.

**Kwaliteitszorg** De wijze waarop het Sint-Eduardusinstituut de interne kwaliteitszorg uitvoert, is een voorbeeld van goede praktijk. De school onderzoekt en bewaakt haar kwaliteit systematisch zoals het kwaliteitsdecreet dat vraagt. Met een SWOT-analyse heeft ze haar sterkste en zwakste punten en haar belangrijkste kansen en bedreigingen in het onderwijslandschap in kaart gebracht. De jaarlijkse prioriteitenplannen zijn resultaatsgericht uitgeschreven in een sjabloon waarin de kwaliteitscirkel van Deming verwerkt zit (Plan, Do, Check, Act). Hierdoor is effectenmeting mogelijk en kan de school adequaat bijsturen. Om gegevens te verzamelen, peilt ze ook regelmatig met bevragingen, onder andere om het welbevinden te meten.

De school weet dat er nog heel wat verbeterd kan worden en beschouwt de schooldoorlichting dan ook als een nuttig verlengstuk van haar eigen kwaliteitszorg. De vaststellingen bij het onderzoek van de leerbegeleiding en de evaluatiepraktijk kunnen haar daarbij helpen vermits studiemethodebegeleiding en evaluatiebeleid twee van haar prioriteitspunten zijn voor dit schooljaar.

In haar doel om gemotiveerde leerlingen conform haar beleidsvisie af te leveren, is de school alvast geslaagd. Uit de outputgegevens blijkt dat de afgestudeerde leerlingen een realistische studiekeuze maken in het hoger onderwijs en het daar gemiddeld ook goed doen.

**Deliberatie** Omwille van het sterk beleidsvoerend vermogen van de school en haar degelijke kwaliteitszorg en omdat de vakgroep Frans voldoende deskundig is om het tekort voor dat vak in de eerste graad weg te werken, heeft dit tekort geen gevolgen voor advies.

## 7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

### 7.1 Wat doet de school goed?

#### Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De realisatie van de vakoverschrijdende eindtermen 'Mentale gezondheid' en 'Socio-economische samenleving'.
- De systematische zorg voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leef- en leeromgeving van de school.
- De naleving van de onderwijsreglementering.

#### Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het creëren van een aangenaam leer-, leef- en werkklimaat.
- De brede zorg voor de leerlingen.
- De leerbegeleiding in de eerste graad.
- De visie op de zorg voor risicoleerlingen en de acties die daarvoor genomen worden.

#### Wat betreft het algemeen beleid

- Het ontwikkelingsgerichte beleid.
- Het beleidsvoerend vermogen.
- De participatieve besluitvorming.
- De interne kwaliteitszorg.

### 7.2 Wat kan de school verbeteren?

#### Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Engels in de derde graad Economie-moderne talen en Moderne talen-wiskunde.
- De leerplanrealisatie voor de specifieke vorming Frans in de derde graad Economie-moderne talen en Moderne talen-wiskunde.
- De leerplanrealisatie voor muzikale opvoeding.
- De realisatie van onderzoekscompetentie conform de cesaurodoelen en de specifieke eindtermen voor respectievelijk de tweede en de derde graad.

#### Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De afstemming van de leerbegeleiding in de bovenbouw op de VOET Ieren Ieren.

### 7.3 Wat moet de school verbeteren?

#### Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Frans in de eerste graad (wordt niet opgevolgd).

## 8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

### **GUNSTIG**

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** voor alle structuuronderdelen van het voltijds secundair onderwijs.
- voor **de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.
- voor **de overige erkenningsvoorwaarden**.

## 9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

| Namens het inspectieteam                                          | Voor kennisname namens het bestuur   |
|-------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
|                                                                   |                                      |
| <b>Walter VAN DEN BRANDT</b><br>de inspecteur-verslaggever        | <b>Bart JANSSENS</b><br>de directeur |
| Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school |                                      |